

Kiss Áron

Magyar gyermekjáték-gyűjtemény

TARTALOM, ELŐSZÓ

Tartalom

Bevezetés

Kiss Áron: Magyar gyermekjáték-gyűjtemény

Felnőttek játécai ölbeli gyermekekkel

Mondókák

Állatcsalogatók. Állatriasztók

Más mondókák

Játékra szólító mondókák

Kiolvasó mondókák

Hintázó mondókák

Játékok

Szómutató

Jegyzetek Utószó

Előszó

Az 1883. évi Orsz. Tanítógyűlés indítványomra a következő tételket fogadta el:

1. A játékoknak s az esetleg velök járó daloknak a magyar nemzeti nevelés szolgálatában kell állaniok, s ezért a játékokban a magyar jelleg megóvandó.

2. A gyermekek játékai s ezek dallamai a haza minden vidékén összegyűjtendők.

E gyűjtés vezetésével a Tanítógyűlés engemet, mint indítványozót, bízott meg s egyúttal elnökletem alatt a budapesti tagokból egy középponti bizottságot alakított, mely a játékok paedagogiai értékesítésére is tegye meg a szükséges lépéseket.

Az akkori vallás- és közoktatásügyi minister úr e megbízást 1885. május 12-én kibocsátott rendeletével megerősítette, mire aztán a munkát meg lehetett kezdeni. A bizottság mindenekelőtt megállapította a gyűjtésben követendő vezérelveket s azután az egész gyűjtés foganatba vételét s annak teljes végbevételét egészen reám bízta.

A gyűjtés eleintén lassan ment, de 1887 elején végre oly erővel indúlt meg, hogy már abban az évben együtt volt az anyag, melyhez az országnak csaknem minden megyéje járúlt valamivel.

...

Meg vagyok győződve, hogy nemcsak szalmakazal az, a mit nyújtok. A ki keresni akar, fog e gyűjteményben találni magot, sőt kalászt is. Más nemzeteknek ilynemű gyűjteményeivel a mienk is kiállja a versenyt. Mindenesetre van most már egy mű, mely az eddigi gyűjtéseket lehető teljességgel magában foglalja s alapúl szolgálhat a további gyűjtéseknek és tanulmányoknak.

Mint előfizetési felhívásomban is említettem, könyvem csak gyűjtemény s az egyes iskola-fajták számára való paedagogiai feldolgozás az illető iskola-fajták paedagogusaira maradt.

...

TARTALOM.

ELSŐ SZAKASZ.

Felnőttek játécai ölbeli gyermekekkel

Tapsoltató 1—4 1

Ujjasdi 1

Arczsimogató vagy mosdató 1—3 2

Nevettető 2

Tenyeresdi 1—5 *

Hintázó 3

Szédítő 1—2 3

Altató 1—3 3

Járni tanító *

Karonfogó 1—2 4

Állani tanító 1—2 4

Höcögtető 1—5 °

Hátba ütögető 1—2 5

MÁSODIK SZAKASZ.

Mondókák.

Állatcsalogatók. Állatriasztók

Gólya 1—10 . 6

Pulyka * 9

Tyúk :

9

Fecske 1 - 6

Varjú 1—2

Kánya 1—2 10

Héja 1—5 11

Csóka 11

Katicabogár 1—6 12

Ilona-bogár 13

Papmacska 1—2 13

Csiga I. —19 13

Egér 1 - 2 16

Nyúl 16

Lepke 1—6 16

Tarka ló 17

Bika 1 - 9 17

Kigyó 1—6 17

Czinege 1—

Más mondókák.

Sipszókeltők 1—5 19

Sóskaszedés 1—3 20

Eső 1—8 , 20

Naphívogató 1—18 . 21

Játékra szólító mondókák.

I. 1—10 24

II. Gyere Kati táncolni 25

III. Tapsoljunk 25

IV. Sétáljunk 25

Kiolvasó mondókák.

I. Egy, kettő 1—5 26

II. Ecz-pecz 1 - 6 . 26

III. Som egy, som kettő 1—2 27

IV. Ögyödöm, bögyödöm 1—11 27

V. Egyedem, begyedem bikkfajárom 1—9 28

VI. Egyedem, begyedem keszkenőbe 1—20 29

VII. Etyetem, betyetem, bütymöcske 1—6 31

VIII. Egyedelem, begyedelem 1—30 32

IX. Ellen, bélien esik 1—3 36

X. Ellem, béliem 1—7 36

XI. Egy, kettő, három, négy 1—12 37

XII. Egyedelem, begyedelem (Madarak voltunk) 1—8 40

XIII. Egyszer egy időben, szilasi erdőben 1—17 41

XIV. Szil, szál, szalmaszál 1—lá 43

XV. Volt nekem egy szúnyogom 45

XVI. Sárga lábú kis kakas 1—5 45

XVII. Két kis kakas összeméri 1—2 45

XVIII. Fát vágok, fát 1—7. 45

XIX. Búj, búj, liliom! 46

XX. Egy szöge, két szöge 1—2 46

XXI. Szedi, szedi vaskalóczy 47

XXII. Haja rigó rekettyére 47

XXIII. Volt nekem egy kis madárkám 47

XXIV. Házasodik a lapát . . 47

XXV. A mi eziczánk férjhez akar menni 1—2 47

XXVI. Ádám, Éva kertbe volt 1—2 47

XXVII. Elmentem én a szőlőbe 48

XXVIII. Kiment a vásárra 1 - 2 48

XXIX. Kis kertembe búzát vetettem 48

XXX. Tű, tű, gombostű 48

XXXI. Kis kertemben az ürge 48

XXXII. Gyertek gyerekek, szentegyházba 1—2 48

XXXIII. Szántottam gyöpöt 48

XXXIV. Lemegyek én lefelé 1—2 49

XXXV. Inoma, donoma 49

XXXVI. Szil, szál . . . , 49

XXXVII. Kék kötő pálczika 49

XXXVIII. Egyedem 49

XXXIX. Új kőkút körűi fut 49

XL. Kőkút körűi út . 49

XLI. Egyedem, begyedem cziczimé 49

XLII. Mikor Boszniában voltam 50

Hintázó mondókák.

1 - 24

HARMADIK SZAKASZ.

Játékok.

Csípi csóka. Csíp, csíp csóka. Csiklandós. Repülőőrsdi (1—6) 57

Párosjáték 58

Hull a borsó * 59

Bújósdi °9

Cziczázás. Hármás czicza. Ötös czicza. Hatos czicza. Sok páros czicza.

Szembekötős czicza. Fafogócska. Cseszlebuki. Egérfogdos%. Pörgetős czicza. Czikka ide párom. 1—15 59

Egeres. Ördögtáncz. Oláh táncz. Kör-kör táncz. Pilike vagy pilika táncz.

1 - 8 64

Piridi táncz 69

Pipirke táncz 69

Guggolás 70

Fogócska. lpp-lipp lopjuk a szőlőt. Lopjuk, lopjuk a dinnyét. 1—7 . . 70

Apró fű csipedéskor 72

Pimpózás 72

Kecskés játék. Gazda játék. Kecske és kertész. Pásztor és kecske. Gazda és kecske. Kertész és kecske. Kecske és csősz. A kecske és a gazdasszonyok. Kecske-mecske. Róka és a pásztor. Róka és a farkas. 1—11 73

Kint a bárány, bent a farkas 1 — 10 77

Tyúkozás 1—12 81

Libásdi 1—32 88

Gyűrűsdi. Szem, szem gyűrű. Czin-czin gyűrű. Gyűrűs. Gsem-csem gyűrű.

Gyűrű, gyűrű. Kopós gyűrű. Korálgűrű. Hány éves a bába.

Itt a lakat. Gyűrű dugdosó. Gyűrűzés. Cseng, cseng... Gyűrűvándorlás.

1—35 111

Sós pogácsás. Keress kopó. 1—4 , . . 127

Hogy a szita? Szitát kereső. Hol a szita, komámasszony ? Szitásdi. 1—6 128

Csatóláda 130

Csuprosdi. Bögrésdi. Csuporkás. Csuporkázás. Túrós-játék. Hogy a kakas ? Hej túró, tejfel! Hej túró! Hogy a sajt? Hogy a túró? Bárányosdi vagy áll a vásár. Nem eladó a túrócska. Sajt. 1—25. . 130

Tök-tök dinnye. Dinnyés játék. Érik a dinnye. Kendős játék. 1—6 . . 141

Körtánczok. Láncz, láncz. Arany láncz 1—24. Kis-Komárom, Nagy-Komárom 1—3. Kocsit, kocsit komámasszony 1 — 11. Szoknyafogó

1—4. Guggolás. Hej rucza, mácza 1—2. Ispiláng, ispiláng

1—28. Kökényfa, kökényfa. Mit mos, 1 — 4. Komámasszony meg ne mondja 1—2. Eja, héja, mennyei kecske. Elvesztettem zsebkendőmet

1—11. Erdő mellett nem jó lakni 1—7. Fehér czipót

ehetném. Kis kert 1—2. Körbenforgó. Vesszős táncz 1—3. Kis kert. Beültettem kis kertemet 1—3. Keringő-játék. Elvesztettem páromat 1—4 144

Lánczosjátékok. Ostorcsapó vagy hadd hulljon a férges 1—8. Szakításra.

Lánczszakítás. Czigányka 1—2. Czigányocska. Kovács, kovács, hogy a láncz ? Czigány hogy a láncz ? Adj, király, katonát! Tekeredj kapu. Erős-e a láncz, Láncz 187

Tűzet viszek 1-16 193

Búvósvi 197

Zálogsvi 1—2 197

Levegő, víz, föld, tűz 198

Babutka 198

Ondó, jondó 199

Fővenykirály, földkirály 199

A nap és a hold 200

Aranykapu-játék. Jöjj által te szép aranybúza! Bujkálós játék. Hőchőc.

Koszorús vagy körjáték. 1—11 201

Újhold-játék. Bújj, bújj zöld ág! Nyiss kaput újhold. 1—4 206

Hídépítés. Mit küldött az új asszony ? Hídasjáték. Kiküldött minket az

úr. Mért küldött a kisasszony ? Gyertek elő lúdjaím. 1—10 . . 207

Hidasmester. Itthon vagy-e, hidasmester ? Hidas-játék. Aranyhíd.

1—10 213

Szent-Erzsébet-játék. Gyihí, gyihígya! Szent-Erzsébet hídja. Hídacska.

Kapujáték. Az ácsok. Kapu. Ki hídja, hídja? 1—14 218

Révészjáték. Ereszszetek át jó révészek ! Kis-kis népei vagytok ? Kapus,

vagy nyiss kaput újhold! Ki kis népei vagytok ? Hidas-játék.

Kivágósdí. Költözködés és hídcsinálás. 1—10 . . 226

Lengyel-László-játék. Hidas-játék. Lengyel László. Hídjáték. Kakas és

récze. Kakas Isten jó napot! Kakas adjon jó napot! Révész,

Kéz alatti bújós játék. 1—16 233

Híderesztés. Ereszszetek át a hídon ! Nyiss kaput juhász ! Szabad átmenni

a lyukas hídon ? Ereszsenek kaput! Ereszsz kaput, ereszsz kaput! Falu hossza. Kötélfonás.
1—3 243

Angyal és ördög. Czin, czin, bum, bum. Czin, czin ! Czin, czin, dob,

dob. Sugdosó. Szarka. Sugócska. Angyalosdi. Csing, lang. Czen, ezen, dur, dur, dur. Min állasz
? Kakas Istók. Pimpalom-játék.Pereg az orsó. Pám, pám,, paripám. Pipám, pipám, prédikám.
1—23 247

Elment az ördög a malomba. Körösdí. 1—5 263

Pokolajtó 265

Litya-játék 266

Czigóra 266

Ördögözés 266

Gusázás 267

Körtáncz 267

Hej a kása, rotyt a kása 268

Kis katula. gurgula 269

Hídjáték 270

Kis kacsa fürdik. Lánccjáték. Körösdí. Kis kacsa. Körben álló tánezosjáték.

Kacsa-játék. 1—48 270

Lovakat hoztam. Körjáték. Fordulj ki. Elmentem Bécsbe. Körösdí. János úr készül. János úr készül németi Bécsbe. Dugdosi: 1—17 . . 295

Vesszős-játék. A dédai hegyoldalba. A kassai szőlőbe. .Ropposdi. Az abonyi szőlőskertbe. Kapitány táncza. 1—6 303

Fehér liliom-játék. Fehér liliomszál. Hej arany virágszál! Fordulósdí.

Körösdí. 1—29 305

A pünkösdi rózsa. A pünkösdi királyné. Piros alma. Párnázás. Pünkösdi rózsa. 1—17 324

Leánykérő. Cziczám 1—5 335

Kérődsi. Leánykérés. Sántajáték. Danczurázás. Dekt uram 1—5. Kakas

Isten jó napot! Lábakötősök. Kérdezőjáték. Pereg az orsó...

Ubórkáné lánya. Körödsi. Kányásdi. Várkörjárás. Gyermekjáték.

Kerülöm, kerülöm. Váras játék. Járom, járom. Leánykérés. Kapitány

uram küldetek. Gyűrűdsi. Szép Örsébet asszony. Honnan jön kend Katus asszony ? Erzsébet asszony. Utcza hossza. Járom az úrnak váralját. Álljon ki. Kerülő játék. Pál uram, Pál uram.

Járom az udvart, járom ! 1—67 339

Nyulacska játék 1—5 380

Lányok ülnek toronyba. Haj szénája. Rókásdi. Szerdán viszik a lányokat. 1—9 383

Mit viztek, mit viztek selyem sátor alatt? 1—3 388

Párválasztás 1—2 389

Haj szénája, szénája. Ej széna. Körtáncz. Páros táncz. Körödsi. Társasjáték.

Haj ! szénalja. 1—27 390

Paprikatáncz 410

Hová mégy? . 410

Szedem szép rózsáját. Gerlicze. Körjáték. 1—3 411

Szántottam gyöpöt. Körjáték. Cziczás játék. 1—2 413

Hajlik a meggyfa. Csicsiricska. Érik a meggyfa. Szent Jakab ága. Karúhegyen,

karúhegyen. Aranykapu. Diba Ilona táncz. 1—18 . . . 414

Csillag Boris 1—2 427

Gyertyajáték. Ég a gyertya. Körjáték. Kendermorzsza. Ég a gyertya, ha

meggyújtják. 1—15 429

Mély kútba tekintek. Mély kútba nézek. Zálogosdi. Kimegy a mennyországba vagy a pokolba ?
1—9 435

Á, á, Béla. Ej villa, villa. . . Ablak alatt vella . . . 1—8 439

Hej vára, vára, Egre vára 1—3 443

Új esztendőre. Új esztendei köszöntő. Újévre 1—3 444

Gergelyjárás. Gergely katonái. Gergely napján 1—2 446

Szent Balázs-napi játék. (Balázsjárás) 448

Farsangi ének 448

Nagycsütörtöki játék 449

Áldozó csütörtöki játék. Áldozó csütörtök. A kisasszony tancza. Áldozó játék. 1 - 6 . . . 449

Pütkösdölés 1—3 452

Karácsonyesti köszöntő 456

Szent Iván tüze 456

Szent Iván-esti játék 457

Csürközés 457

Csülök 458

Papozás 459

Tekézés 459

Gujázás 460

Kótya

Csűrös

Tekézés vagy csürközés 463

Czövekelés 463

Róma . .

Rómázás

Bigejáték (1. Lyukra. 2. Grézre. 3. Mérésre) 465

Dóié (paja, czigere) 467

Várbeli dóié 468

Vető dóié 469

Ásó dóié vagy sóska dóié 469

Pajázás 469

„Forgó. malom 471

Iskola 471

Bikázás 472

Friczkövezni

Peggyes játék (1. Mozdulással. 2. Mozdulás nélkül.

3. Parancsoló. 4. Franczia) 474

Golyózás 477

Golyózás vagy gombozás

Vető gombozás 477

Fitty ézés 478

Ticcsézés

Piccentő

Gombozás 478

Lyukba dobó gombozás

Vasmacska

Kanalas

Falábozás

Köcsögdobálás

Bicskázás 480

Bicskozás

Késjáték

Cíficca és lapottya

Cíficca

Földjáték 483

Hatozás, hürézes

Botról botra

Kakasviadal

Szfurna

Földi guja 460

Balha 461

Curka 461

Brúgattyú 484

Pergettyű vagy pityiritty (tücsök)

Karikázás

Királyos

Szegény emberesdi

Körjáték

Ki lopta el a baltát?

Csizmaszárjáték

Kikes

Motolálás

Zsip-zsup

Szómutató

Jegyzetek

<http://mek.niif.hu/10800/10818/index.phtml#>

+

„Kakas, adjon jó napot!”

Újra hiánycikk lévén másodízben jelent meg reprint kiadásban,

immár gondos utószó kíséretében a magyar gyermekfolklór

csodálatos gyöngyszeme, a Kiss Áron szerkesztette, „Magyar

gyermekjáték-gyűjtemény”

Az 1891-ben napvilágot látott mű első kiadásához írott 'Előszó'-ban betekintést

nyerhetünk a könyv megjelenésének előzményeibe. Megtudhatjuk, hogy az 1883.

évi Országos Tanítógyűlésen Kiss Áron egy magyar gyermekjáték-gyűjtemény létrehozására

tett javaslatot, sőt a konkrét teendőket is megfogalmazta. A Tanítógyűlés a javaslatot

elfogadta és a munka elindításához a következő tételeket rögzítette:

– a játékoknak s az esetleg velők járó daloknak a magyar nemzeti nevelés szolgálatában

kell állniok, s ezért a játékokban a magyar nemzeti jelleg megóvendő;

– a gyermekek játécai s ezek dallamai a haza minden vidékén összegyűjtendő.

Ezt követően a vallás- és közoktatási miniszter az 1885. május 12-én kibocsátott ren-

deletében Kiss Áront bízta meg a gyűjtőmunka megszervezésével, beindításával, a beérkezett

anyagok rendszerezésével. A gyűjtőmunka kezdetben nehezen indult el, de már

1887 elejétől az ország legtávolibb vidékeiről is érkeztek leírások. A gyűjtőmunkát több

mint száz tanító segítette!

Kiss Áron ízig-vérig pedagógus volt, s ez jól tükröződik szerkesztői tevékenységében

is. A beérkezett – és megtartott – anyagok rendezésénél a gyermekek fejlődését vette alapul.

Először a felnőttek játszanak a kicsinyekkel, azután ők maguk is játszani kezdenek

egymással, s így tovább... A kisgyermeket különösen érdeklik az állatok (azokra kiabálnak

vagy azokat édesgetik). Megfigyelhető az is, hogy az egyes játékoknak számos

változata került be a gyűjteménybe. Ezek a változatok, ha tartalomra nem is, de frazeológiára,

szerkesztésmódra, dallamra nézve különböznek egymástól.

Noha a könyvnek a legkurtább fejezete az első, jelentőségét tekintve minden bizonynyal

mégis ez a játékgyűjtemény legfontosabb része, amelyről így ír Kiss Áron:

„...Azok a játékok, amelyek e szakaszban előfordulnak, a szülők vagy dajkák beszélgetései

a kisdedekkel olyan nyelven, amelyet ezek már értenek, tudniillik az érzékek nyelvén,

mintha csak arra valók volnának, hogy a gyermekek a figyelmét testük egyik, vagy

másik tagjára odavonják...” Illusztrációként íme néhány példa: a Tapsoltató (Süti, süti

pogácsát / Apának, anyának...), az Ujjasdi (Ez elment nyulászni, / Ez meglőtte, / Ez megfogta,

/ Ez megsütötte, / Ez megette.), az Arcsimogató vagy Mosdató (Cziróka, / Maróka...).

Közismertebbek még a Nevettető, a

Tenyeresdi vagy a Hintázó (Hinna, barina /

Karácsonyi Katicza...) stb.

A második fejezet (szakasz) a 'Mondókák'-

at fűzi föl. Az első csoport tartalmazza

az állatcsalogatókat és állatriasztókat (Gólya,

gólya gilicze... Fecskét látok szeplőt hányok,

... Katalinka szállj el!... Csigá, biga gyere ki...

stb.) A második csoport tartalmazza a játéka

szólító mondókákat (Gyere Kati táncolni),

míg a harmadikban a kiolvasó mondókákat

találjuk meg. Csak a legismertebbeket említve: Egyedem, begyedem, tenger táncz... Eczpecz

kimehetsz... vagy a hintázó mondókák közül a legismertebb: Egy – megérett a

meggy / Kettő – feneketlen teknő stb.

A harmadik fejezetben a ‚Játékok’ gazdag tárházát találjuk, 430 oldalon át! A könyv

előszavában a szerkesztő megemlíti, hogy „...kötetszámra kerültek össze ugyanazon játékok,

vagy azoknak egymástól alig eltérő változatai is... Ily módon egész köteteket kellett

félre tenni.” Ennek ellenére például a „Kis kacsa fürdik / Fekete tóba...” ismert játéknak

több mint negyven eltérő változatát ismerhetjük meg.

A játékok sorát az úgynevezett „beszélő” állatok nyitják (Csípi csóka... Csíp csóka...

Csiklandós a ...). A Repülősdí 6 féle változatát, a Cziczázás 15, a Kecskés játék 11, a

Kinn a bárány, benn a farkas 10 variációját követik a különféle mozgó és táncos, illetve

láncjátékok. A „Láncz, láncz, arany láncz” például 24 változattal. Íme a rimaszombati:

Láncz, láncz Eszter láncz, / Eszter lánczi rózsza, / Rózsaszínű szép Mariska (Kati, Juczi

stb.) / Fordulj egyet módra. Ennek a versikének első, tildi változata így hangzik: Láncz,

láncz este láncz /Este lánczon czérna, / Czérna volna, selyem volna, / Mégis kifordulna,

/ Pénz volna karika, karika, / Vagy barátom Mariska, Mariska / Fordulj ki a tánczból. A

második tildi változat: Láncz, láncz Eszter láncz / Eszter lánczon czérna / Zöld galozsinya,

/ Fülemile Eszter lányom / Fordulj magyar módra! A szinai (Abaújm.) változat első

két sora pedig így alakul: Láncz, láncz, keskeny láncz, / Keskeny lánczon czérna, ...

A „Kis-Komárom, Nagy-Komárom” három változata közül az első: „Kis-Komárom

Nagy-Komárom, / Beh szép kislány ez a három, / De szeretném az egyiket, / Három kö-

zül a szebbiket”. (Barcza-Újfalu). Abaúj-Szinán az utolsó sort így dalolják: „Három közül

az egyiket, / Kiválasztom a szebbiket”.

A gyűjtemény gyönyörű darabjai a hídjátékok, az ünnepekre vonatkozó és a lakodalmas

játékok. A nagyobb csoportok kedvelt játéka, a „Hídasmester” csaknem egy tucat

változatát ismerhetjük meg. Megtaláljuk a „Fehér lilomszál...” különböző változatait,

valamint a főleg kislányok által kedvelt „Pünkösdi rózsza” tizenhét változatát is. A

„Kérősdí” játék hatvannégy variációját elsősorban gyönyörű nyelvezetéért, rímeiért, humoráért

kedvelik ma is azok az óvodapedagógusok, tanítók és nem utolsósorban szülők,

akiknek szívügyük a magyar nyelv gazdagsága! Ime néhány példa: „...Kakas adjon jó napot!

/ Récze, rucza fogadja..., vagy a ...Most viszik, most viszik / Ugorkáné lányát...” stb.

A „Haj szénája, szénája” huszonhat változatából egyetlen kiragadott példa: „...Csillag

Boris tudom a neved./ Érted vagyok halálos beteg.”

A 'Játékok' fejezetét az eszközökhöz (kavicsok, kövek, golyók, botok) kötődő játékok

zárják. Itt Kiss Áron olyan jobb sorsra érdemes játékokat mutat be, amelyeket ma már

nemigen játszanak sem falun, sem városban a mai gyerekek. A hosszú felsorolásból a közel

hatvan játék leírásából mindössze néhány – rövid – ismertetésére szorítkozhatunk.

Ezek közül azokat a „didaktikus” felépítésű játékokat emelhetjük ki, amelyekben – az

egyszerűbbtől a bonyolultabb felé, a könnyebbtől a nehezebb felé – a kevésbé ügyes

vagy játékban kevésbé tehetséges gyermekek egyenlő eséllyel indulhatnak, versenyezhetnek.

Ilyen például a „Bikázás” (Jászberény), a „Friczkövezni” (kapókövezni) játék

(Oldalfalva, Gömör megye). A „Peggyes játék” (Torda) négy változata mind-mind kedvelt

játéka volt az elmúlt századok magyar gyermekeinek. Talán a „Szfurna” (Túr) játékot

sem ezen a néven ismerjük, pedig még ma is játsszák itt-ott az országban. (Ebben a

játékban egy cérnára felfűzött gombot körbe forgatunk mutató ujjaink között, azután hol

neki eresztve, hol meghúzva mozgatjuk előre a gombot, amely a dorombhoz hasonló

hangot ad.) Kétségtelen, hogy a játékok neve nem sokat mond – a játék leírása nélkül –

a mai olvasóknak.

Jól illeszkedik a gyermekjáték-gyűjteményhez a könyv végén – szerényen – „Jegyzetek”

címmel közreadott fejezet. Ebben a tudományos igényességgel összeállított fejezetben Kiss

Áron régi, elfelejtett játékainkról értékes forrásanyagot tár az érdeklődő olvasó elé.

Az „Utószó”-ban *Kriston Vízi József* játékkutató etnográfus tanulmányából megismerhetjük

Kiss Áron tudományos életútját is. Kriston Vízi maradandó emléket állít a nagyszerű,

már-már elfelejtett tudósnek, értékes kiegészítésül e nagyszerű könyvnek.

A reprint kiadás szerkesztő lektorainak – *Szentiványi Tibornak* és *Kriston Vízi Józsefnek*

– köszönhető, hogy a csaknem 110 év után ez a kiadás nem avított műként, hanem

hasznos könyvként kerülhetett a ma kutatói, pedagógusai és olvasói kezébe.

KISS Áron: *Magyar gyermekjáték-gyűjtemény.*

Holnap Kiadó, Bp, 2000. **Bartha Árpád**

Iskolakultúra 2000

+

Dr. Kiss Áron

- élete és munkássága -

<http://web.matavnet.hu/drkissal/Nevado.htm>

+

Kiss Áron Magyar Játék Társaság

<http://www.kamjt.hu/>

Könyvek, kiadványok

Lanczendorfer Zs. - Balázs L.: Ósdi állatosdi

Mohay Péter: Játékok kicsiknek és nagyoknak

Somogy megye népművészete

Fényes Lajos: Kovácsvágási cigány mesék

Viseletes babák - Szakmai Bemutató és Kiállítás

Kiss Áron

Kalmár Ágnes: A Szórákaténusz Játékmúzeum és Műhely Gyűjteménye

Magyar Kézművesség - 2002

Napút 2002/4. szám - Társas játékok

Karlócai Mariann: Komámasszony, hol az olló?

dr. Gerencsér Kinga: Babajátékok, Építőidomok, Guruló játékok

Kalmár Ágnes - Bihar Mária: Játékok: titkok, csodák, örömök

Elek Erika: Székesfehérvár kisdédóvodái és kisdédóvói 1868-2000. évig

Pont Kiadó: Fordulópont - Játék az egész világ?

és Schleicher Vera "JÁTSZÓ-terek. Gyermekélet és népi gyermekjátékok Pakson (1920-1960)

Molnár Mária: Képek természetes anyagokból

Bozsó Lászlóné: Fakanálbábok

Kriston Vízi József összeállítása: Közös nyelven Ungon, Berken

Morvay György: Öltöztess magyar babát! I-II.

Szakmai vélemény: Lakauer Éva Lem Játék-Eszköz-Tár című társasjátékáról

Kriston Vízi József: Játékosok, vígságtévők a Duna-Tisza közén

Acta Ethnographica Hungarica

Jánoska Antal könyvismertetője –

Michael Dummett - John McLeod: A History of Games played with the Tarot pack

Jánoska Antal könyvismertetője - Klaus Reisinger: Herz, Schelle, Laub, Eichel

Jánoska Antal könyvismertetője - Jolsvai András: Az ember játszik

Jánoska Antal könyvismertetője - A kártya papjai

Dr. Moskovszky Éva: Sors és játék - A táblás játékok eredete és őstörténete

Dr. Moskovszky Éva: Doll News babásújság

A pityke és a kökény. Alföldi népmesék Dékány Ráfael gyűjtéséből

Latin "kézzel-lábbal" - Oktatási segédanyag a Játék Galériától

span style=

Kalmár Ágnes: Grabowieczky Leon Művészi Magyar Játékműhelye, Kecskemét, 2005.

Kriston Vízi József: Homo Ludens Hungaricus - Néprajzi játéktanulmányok

Langaméta. Népi gyermekjátékok Tiszavasváriban és környékén

Ma Andersen Óbudán - mesegyűjtemény

Rónai Katalin: Selyemképek

Elbeszélés, játék és szimuláció a digitális médiában. A kötet szerkesztői: Fenyvesi Kristóf és Kiss Miklós